

**МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ПРИКАРПАТСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ
УНІВЕРСИТЕТ ІМЕНІ ВАСИЛЯ СТЕФАНІКА**

Факультет історії, політології і міжнародних відносин

Кафедра історії України і методики викладання історії

СИЛАБУС НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

ІСТОРІЯ УКРАЇНИ

Рівень вищої освіти: **перший (бакалаврський)**

Освітня програма: **«Українська мова і література»**

Спеціальність: **035 Філологія**

Галузь знань: **03 Гуманітарні науки**

Затверджено на засіданні кафедри
Протокол № 2
Від 1 вересня 2023 р.

м. Івано-Франківськ – 2023

1. Загальна інформація	
Назва дисципліни	Історія України
Викладач (-і)	К.і.н., старший викладач Паска Богдан Валерійович
Контактний телефон викладача	0967192008 0500807580 (Viber)
Е-mail викладача	bohdan.paska@pnu.edu.ua
Формат дисципліни	Очний
Обсяг дисципліни	<u>3</u> кредити ЄКТС, <u>90</u> год.
Посилання на сайт дистанційного навчання	https://d-learn.pro/
Консультації	Четвер, 15.00–17.00
2. Анотація до навчальної дисципліни	
Курс розроблено таким чином, аби надати учасникам навчального процесу – майбутнім бакалаврам за спеціальністю «Українська мова і література» – необхідні знання для формування у них системного погляду на основні етапи та тенденції розвитку політичної, економічної, соціальної та культурної історії України, закономірності становлення української державності від стародавніх часів до сучасності. На цій основі сформувати у майбутніх бакалаврів-філологів відчуття причетності до тисячолітньої історії українського народу, розвинути у них патріотичні, державницькі та морально-етичні переконання. Крім того, курс спрямований на отримання студентами теоретичних знань та практичних умінь, які дадуть їм змогу адекватно і ефективно використовувати одержані навички у майбутній професійній діяльності. Навчальна дисципліна «Історія України» є обов’язковою нормативною дисципліною зі спеціальності «Українська мова і література», яка викладається в 2 семестрі в обсязі 3 кредитів (за Європейською Кредитно-Трансферною Системою ECTS). Вона покликана забезпечити ґрунтовні знання з політичної, економічної історії України та історії української культури. Особлива увага при вивченні курсу приділяється формуванню аналітичних навичок, вміню доцільно використовувати отриманні знання для вирішення теоретичних та прикладних проблем.	
3. Мета та цілі навчальної дисципліни	
Мета нормативної навчальної дисципліни «Історія України» – формування у майбутніх бакалаврів за спеціальністю «Українська мова і література»	

системного погляду на основні етапи та тенденції розвитку політичної, економічної та культурної історії України, закономірності становлення української державності від стародавніх часів до сучасності. На цій основі сформувані у майбутніх фахівців із української мови та літератури відчуття причетності до тисячолітньої історії, культурних досягнень українського народу, розвинути у них патріотичні, державницькі та морально-етичні переконання. Крім того, курс спрямований на отримання студентами теоретичних знань та практичних умінь, які дадуть їм змогу адекватно і ефективно використовувати одержані навички у майбутній професійній діяльності.

4. Програмні компетентності та результати навчання

Програмні компетентності:

ІК. Здатність розв'язувати складні спеціалізовані завдання та практичні проблеми в галузі філології у процесі професійної діяльності або навчання, що передбачає застосування теорій та методів філологічної науки і характеризується комплексністю та невизначеністю умов.

ЗК 1. Здатність реалізувати свої права й обов'язки як члена суспільства, усвідомлювати цінності громадянського (вільного демократичного) суспільства та необхідність його сталого розвитку, верховенства права, прав і свобод людини і громадянина в Україні.

ЗК 2. Здатність зберігати та примножувати моральні, культурні, наукові цінності і досягнення суспільства на основі розуміння історії та закономірностей розвитку предметної області, її місця у загальній системі знань про природу і суспільство та в розвитку суспільства, техніки і технологій, використовувати різні види та форми рухової активності для відпочинку та ведення здорового способу життя.

ЗК 7. Уміння виявляти, ставити та вирішувати проблеми.

ЗК 10. Здатність до абстрактного мислення, аналізу та синтезу.

Результати навчання:

ПРН3. Організовувати процес свого навчання й самоосвіти.

ПРН4. Розуміти фундаментальні принципи буття людини, природи, суспільства.

ПРН5. Співпрацювати з колегами, представниками інших культур та релігій, прибічниками різних політичних поглядів тощо.

ПРН20. Дотримуватися правил академічної доброчесності, тобто принципів особистого прикладу, відповідальності, справедливості, академічної свободи, взаємоповаги і взаємодовіри, прозорості, партнерства та взаємодопомоги, компетентності й професіоналізму, законності тощо.

5. Організація навчання

Обсяг навчальної
дисципліни

Вид заняття

Загальна кількість

	годин		
лекції	12		
семінарські заняття / практичні / лабораторні	18		
самостійна робота	60		
Ознаки навчальної дисципліни			
Семестр	Спеціальність	Курс (рік навчання)	Нормативний /вибірковий
2	035 Філологія (Українська мова і література)	I	Нормативний
Тематика навчальної дисципліни			
Тема		кількість год.	
		лекції	заняття сам. роб.
Тема 1. Вступ до історії. Стародавня історія України.		4	5
Тема 2. Київська Русь		2	5
Тема 3. Галицько-Волинська Держава		2	5
Тема 4. Українське козацтво в XVI – першій половині XVII ст.		2	5
Тема 5. Українська козацька державність ранньомодерного періоду (середина XVII – XVIII ст.)		4	5
Тема 6. Творення сучасної української нації		2	5
Тема 7. Українська революція 1917–1921 рр.		4	5
Тема 8. Українські землі в міжвоєнний період. Друга світова війна		2	5
Тема 9. Україна в середині XX – на початку XXI ст.		2	20
ЗАГ.:		12	18 60
6. Система оцінювання навчальної дисципліни			

Загальна система оцінювання навчальної дисципліни	Шкала оцінювання				
	Оцінка в балах	Оцінка за іспит	Оцінка в національній шкалі	Оцінка за шкалою ECTS	Оцінка за залік
	90-100	відмінно	5	A	зараховано
	80-89	добре	4	B	
	70-79			C	
	60-69	задовільно	3	D	
	50-59			E	
	26-49	незадовільно (з можливістю повторного складання)			
	1-25	незадовільно			
	Структура розподілу балів у ході аудиторно-самостійної роботи студентів:				
20 балів – усні відповіді на семінарських заняттях. Підсумковий бал за семінарські заняття визначається на основі вирахування середнього арифметичного із всіх усних оцінок;					
20 балів – письмові (тестові) контрольні роботи (3 контрольні роботи по темах лекцій + 2 контрольні роботи по темах семінарських занять);					
10 балів – самостійна робота студентів (письмова (тестова) контрольна робота на визначену тематику).					
50 балів – іспит з курсу.					
Вимоги до письмових робіт	Письмові контрольні роботи передбачені на 4 семінарі (за темами 1, 2, 3 і 4 семінарів) та на 8 семінарі (за темами 5, 6, 7 і 8 семінарів). Передбачено 2 розгорнуті запитання, час виконання – 30 хвилин. Максимальний бал за кожну із робіт – 10 балів (по 5 балів на кожне запитання. Структура оцінювання відповіді на розгорнуте запитання: 1 б. – відповідь складається із 1–2 речень, містить узагальнюючу інформацію про історичний період або одиничні конкретні факти. 2 б. – відповідь не структурована, вступ і висновок відсутні; студент демонструє знання окремих історичних фактів, дат, подій, процесів, постатей або допускає значні помилки; не володіє історичною хронологією, історичною географією, термінами і поняттями; узагальнення відсутні. 3 б. – відповідь структурована в рамках основної частини, не містить яскраво вираженого вступу чи висновку; студент розкриває історичний процес в рамках питання із значними пробілами та розривами; демонструє знання найбільш важливих історичних фактів, дат, подій, процесів, постатей, допускає значні помилки; на задовільному рівні володіє історичною хронологією, історичною географією,				

	термінами і поняттями; у відповіді практично відсутні узагальнення або вони дуже фрагментарні. 4 б. – відповідь структурована, містить або вступ або висновок; студент розкриває історичний процес в рамках конкретного питання із певними пробілами та розривами; демонструє знання значної кількості історичних фактів, дат, подій, процесів, постатей, проте допускає окремі помилки; володіє історичною хронологією, історичною географією, термінами і поняттями; робить фрагментарні узагальнення, усвідомлює роль і значення конкретних подій в історії України. 5 б. – відповідь детально структурована, містить вступ, основну частину та висновок; студент повноцінно розкриває історичний процес в рамках конкретного питання; демонструє знання значної кількості конкретних історичних фактів, дат, подій, процесів, постатей; на високому рівні володіє історичною хронологією, історичною географією, термінами і поняттями; водночас робить узагальнення та висновки з питання, розуміє ширший контекст конкретних подій, усвідомлює їх роль і значення в історії України, демонструє володіння науковою літературою з теми. Тестові контрольні роботи проводяться за підсумками кожної лекційної теми у формі тестування в системі дистанційного навчання. Тестування включає 15 запитань; час виконання – 15 хвилин. Тестова робота по самостійній роботі включає 30 запитань, час виконання – 30 хвилин.
Семінарські заняття	Виступи на семінарських заняттях оцінюються за 5-бальною шкалою. Активна усестороння участь на занятті може оцінюватися у 0,25 або 0,5 б., які додаються до підсумкової оцінки наприкінці семестру. Максимальна кількість балів, яка може бути добавлена в такий спосіб – 4 б.
Умови допуску до підсумкового контролю	Студент допускається до іспиту за умови відпрацювання усіх пропущених занять і негативних оцінок; виконання усіх передбачених форм роботи та отримання як мінімум 25 б. Для отримання позитивної підсумкової оцінки протягом семестру студент зобов'язаний отримати як мінімум 50 б.
Підсумковий контроль	Здійснюється у формі письмової екзаменаційної роботи наприкінці семестру.
7. Політика навчальної дисципліни	

Політика курсу полягає у послідовності набуття знань, умінь і навичок у ході лекцій, семінарських занять і самостійної роботи. Відвідування лекцій для студентів є обов'язковим.

Відвідування та активна участь студентів у роботі семінарських занять також є обов'язковою умовою успішного складання курсу. Пропонуються наступні форми роботи на семінарських заняттях: виступ, опонування, рецензія, участь у дискусії. При цьому враховуватимуться лише логічно обґрунтовані виступи, альтернативна теза чи спростування поданої, а не фактична підтримка тези виступаючого, змістовне рецензування та коментар чи доповнення, що дійсно сприятиме розгляду проблеми.

Політика курсу передбачає перездачу усіх невиконаних завдань в силу серйозних запізнь на заняття або пропущених пар без поважних причин. За умови відсутності студента (-ки) на лекції чи семінарського заняття, отримання негативної оцінки на семінарських заняттях або ж невчасного виконання індивідуальної роботи визначений день для відпрацювання пропущених аудиторних занять, негативних оцінок та подачі індивідуальних робіт – четвер, 15.00 год. – 17.00 год. У випадку запозичених робіт, випадків плагіату, виявів академічної недоброчесності (списування), недобропорядної поведінки в аудиторії викладач пропонує студентові (-ці) повторно виконати необхідний вид роботи.

8. Рекомендована література

1. 25 років незалежності: нариси історії творення нації та держави / Відп. ред. В. Смолій; Кер. авт. кол. Г. Боряк; Авт. кол.: В. Головка (коорд. проекту), В. Даниленко, С. Кульчицький, О. Майборода, В. Смолій, Л. Якубова, С. Янішевський. НАН України. Інститут історії України. К.: Ніка-Центр, 2016. 796 с. URL: <http://resource.history.org.ua/item/11051>.
2. Баран В. Україна: новітня історія (1945-1991 рр.). Львів: [Ін-т українознав. ім. І. Крип'якевича НАН України], 2003. 667 с. URL: <http://irbis-nbuv.gov.ua/ulib/item/UKR0001059>.
3. Баран В. Україна після Сталіна: Нарис історії 1953-1985 рр. Львів, 1992.
4. Бойко О. 30 років незалежності України. Т. 1: До 18 серпня 1991 року. URL: https://chtyvo.org.ua/authors/Boiko_Oleksandr/30_rokiv_nezalezhnosti_Ukrainy_T_1_Do_18_serpnia_1991_roku/.
5. Бойко О. 30 років незалежності України. Т. 2: Від 18 серпня 1991 р. до 31 грудня 1991 р. URL: https://chtyvo.org.ua/authors/Boiko_Oleksandr/30_rokiv_nezalezhnosti_Ukrainy_T_2_Vid_18_serpnia_1991_r_do_31_hrudnia_1991_r/.
6. Бойко О. Історія України: посібник. К.: Академія, 2002. 656 с.
7. Бойко О. Нариси з новітньої історії України (1985–1991 р.р.). URL: https://chtyvo.org.ua/authors/Boiko_Oleksandr/Narysy_z_novitnoi_istorii_Ukrainy_1985_-_1991_rr/.
8. Гай-Нижник П. УНР та ЗУНР: становлення органів влади і національне державотворення (1917-1920 рр.). Київ: ЩєК, 2010. 303 с. URL: <http://irbis-nbuv.gov.ua/ulib/item/UKR0001059>.

nbuv.gov.ua/ulib/item/UKR0000817.

9. Горобець В. «Волимо царя східного...» Український Гетьманат та російська династія до і після Переяслава / В. Горобець; Український науковий ін-т Гарвардського ун-ту. К.: Критика, 2007. 464 с. URL: https://chtyvo.org.ua/authors/Horobets_Viktor_Mykolaiovych/Volymo_tsaria_skhid_noho_Ukrainskyi_Hetmanat_ta_rosiiska_dynastiia_do_i_pislia_Pereiaslava/.
10. Грицак Я. Нарис історії України : Формування модерної української нації XIX–XX ст. URL: https://chtyvo.org.ua/authors/Hrytsak_Yaroslav/Narys_istorii_Ukrainy/.
11. Грушевський М. Нарис історії українського народу. Харків: Клуб Сімейного Дозвілля, 2022. 576 с.
12. Даниленко В. Україна в 1985-1991 рр.: остання глава радянської історії : монографія. Київ: Ін-т історії НАНУ, 2018. 276 с. URL: <http://irbis-nbuv.gov.ua/ulib/item/ukr0000014609>.
13. Дорошенко Д. Нарис історії України: в 2 т. Т. 1 : До половини XVII століття. 1992. 228 с. URL: <http://irbis-nbuv.gov.ua/ulib/item/UKR0001416>.
14. Історія світової та української культури: Підруч. для студ. вищ. навч. закл. / В. А. Греченко, І. В. Чорний, В. А. Кушнерук, В. А. Режко. К., 2010.
15. Історія української культури / Під заг. ред. І. Крип'якевича. К., 1991–1993.
16. Історія української культури: Зб. матеріалів і документів / Упоряд. Б. І. Білик, Ю. А. Горбань, Я. С. Калакура та ін. К., 2000.
17. Історія української та зарубіжної культури: Навч. посіб. для студ. вищ. навч. закл. / С. М. Клапчук, В. Ф. Остафійчук, Б. І. Білик. К., 2002
18. Касьянов Г. Незгодні: українська інтелігенція в русі опору 1960-80-х років. К., 1995.
19. Котляр М. Історія суспільного життя Русі: нариси. К., 2016. 288 с. URL: <http://irbis-nbuv.gov.ua/ulib/item/UKR0009216>.
20. Котляр М. Історія України в особах. Давньоруська держава. К.: Україна, 1996. 238 с. URL: <http://irbis-nbuv.gov.ua/ulib/item/UKR0008386>.
21. Кульчицький С. Червоний виклик. Історія комунізму в Україні від його народження до загибелі : [у 3 кн.] / Станіслав Кульчицький. Київ : Темпора, 2013. Кн. 3 . 2013. 386 с. URL: <http://irbis-nbuv.gov.ua/ulib/item/ukr0000022146>.
22. Литвин В. Історія України: підручник. К.: Наукова думка, 2013. 991 с.
23. Литвин М., Науменко К. Історія ЗУНР. Львів: ОЛІР, 1995. 361 с. URL: <http://irbis-nbuv.gov.ua/ulib/item/ukr0000020282>.
24. На бій за волю. Перемога через поразки. Україна у війнах і революціях 1914–1921 років. / А. Руккас [та ін.]. Харків: Клуб сімейного дозвілля, 2016. 351 с. URL: <http://irbis-nbuv.gov.ua/ulib/item/ukr0000022153>.
25. Нариси історії Української революції 1917–1921 років : у 2 кн. / редкол.: В. А. Смолій (голова) [та ін.] ; [авт. кол.: В. Ф. Верстюк (керівник) та ін.] ; НАН України, Ін-т історії України. Київ : Наук. думка, 2011–2012. Кн. 1. 2011. 386 с. URL: <http://irbis-nbuv.gov.ua/ulib/item/UKR0005038>.
26. Нариси історії Української революції 1917–1921 років : у 2 кн. / редкол.: В. А. Смолій (голова) [та ін.] ; [авт. кол.: В. Ф. Верстюк (керівник) та ін.] ;

- НАН України, Ін-т історії України. Київ : Наук. думка, 2011–2012. Кн. 2 . 2012. 460 с. URL: <http://irbis-nbuv.gov.ua/ulib/item/UKR0005036>.
27. Плохій С. Брама Європи. Харків: Клуб Сімейного Дозвілля, 2016. 496 с.
28. Плохій С. Остання імперія : занепад і крах Радянського Союзу / Сергій Плохій, пер. з англ.: Я. Лебеденко, А. Саган. Харків: Клуб сімейного дозвілля, 2019. 512 с. URL: <http://irbis-nbuv.gov.ua/ulib/item/ukr0000018219>.
29. Повість минулих літ: літопис. К.: Веселка, 1989. 220 с. URL: <http://irbis-nbuv.gov.ua/ulib/item/UKR0004661>.
30. Реєнт О. Усі гетьмани України: легенди, міфи, біографії. Харків: Фоліо, 2008. 414 с. URL: <http://irbis-nbuv.gov.ua/ulib/item/UKR0001165>.
31. Ричка В. Лицар Духу: Володимир Великий в історії та пам'яті. К., 2015. 131 с. URL: <http://irbis-nbuv.gov.ua/ulib/item/UKR0004237>.
32. Смолій В., Степанков В., Горобець В., Чухліб Т. Дипломатія на «межі світу»: міжнародні відносини та зовнішня політика Української держави (XVII ст. – 1750-ті рр.). Посібник для університетів. К.: Вид-во «AMENHOTEP» 2016. 320 с. URL: https://chtyvo.org.ua/authors/Stepankov_Valerii/Dyplomatiia_na_mezhi_svitu_mizhnarodni_vidnosyny_ta_zovnishnia_polityka_Ukrainskoi_derzhavy_XVII_st/.
33. Толочко П. Київська Русь. К.: Абрис, 1996. 360 с. URL: <http://irbis-nbuv.gov.ua/ulib/item/ukr0000017919>.
34. Україна крізь віки : в 15 т. / ред. В. А. Смолій ; НАН України, Ін-т історії України. Київ : Альтернативи, 1998. Т. 10 : Українські визвольні змагання 1917–1921 рр. / О. С. Рубльов, О. П. Реєнт. 1999. 319 с. URL: <http://irbis-nbuv.gov.ua/ulib/item/UKR0001319>.
35. Україна крізь віки: в 15 т. / ред. В. А. Смолій. К.: Альтернативи, 1998. Т. 4: Київська Русь / О. Толочко, П. Толочко. 1998. 351 с. URL: <http://irbis-nbuv.gov.ua/ulib/item/UKR0001615>.
36. Україна крізь віки: в 15 т. в 15 т. / ред. В. А. Смолій. К.: Альтернативи, 1998. Т. 7: Українська національна революція XVII ст. (1648-1676 рр.) / В. А. Смолій, В. С. Степанков. 1999. 351 с. URL: <http://irbis-nbuv.gov.ua/ulib/item/UKR0000526>.
37. Україна крізь віки: в 15 т. в 15 т. / ред. В. А. Смолій. К.: Альтернативи, 1998. Т. 8: Гетьманська Україна / О. І. Гуржій, Т. В. Чухліб. 1999. 303 с. URL: <http://irbis-nbuv.gov.ua/ulib/item/UKR0000520>.
38. Яковенко Н. Нарис історії України з найдавніших часів до кінця XVIII ст. Київ: Генеза, 1997. 380 с. URL: <http://irbis-nbuv.gov.ua/ulib/item/UKR0000066>.

Викладач (Паска Богдан Валерійович,
старший викладач кафедри історії України
і методики викладання історії)